

מאיר פיינשטיין
„ניתקלתם בפלדה“

יעקב זיים
„רוח ההתנגדות“

מאיר נקר
„לשבת בגיטאות“

אבשלום חביב
„נפשו של האדם החופשי“

דסה ומאוחר יותר, כשהיה בן 26, עבר לבודפשט הבירה, הצטרף לבית"ר, והיה בלט בשורותיו בפעילות בתחום הרעיוני. הוא מונה גם אחראי על קורס המדריכים המקומי. בפברואר 1940 הגיע ארצה כמעט פיל והובל מייד למעצר במחנה עתלית. כששוחרר מן המעצר, אחרי שישה חר דשים תמימים, הצטרף לפלוגת הגיוס של בית"ר בראש-פינה והספיק לעבוד זמן קצר בקטיף טבק, במחצבה ובתיקון השביל לקיברו של שלמה בן-יוסף (ראה לעיל). שניתלה על-ידי הבריטים כשלוש שנים קודם לכן.

בבית-הדין הצבאי, שבסמכותו כפר, נידון גרונר למות בתלייה. הוא סרב לבקש חנינה, אך בקשות להתקת גורר הדין החלו זורמות אל לישיבתו של הנציב העליון מכל העברים — מן הסוכנות היהודית ומן הוועד הלאומי, מן העיריות ומן המועצות המקומיות.

האצ"ל פירסם אזהרה: בצל התלייה הועמד חייל עברי, ששירת בדם ליבו את עמו ואת ארצו ונפל בשבי האויב. קציני נים של צבא הכיבוש הבריטי, התחיימו רים להיות דיינים, הוציאו גזר-דין מוות על דב גרונר, ברמסס את חוקי המילחמה המקובלים בעולם התרבותי. העלאת שבויו לגרדום הוא רצח בכוונה תחילה. אנו מד הירים את שילטון הדמים הבריטי מפני ביי צוע הפשע.

כדי לתת תוקף לדברים, חטפו אנשי האצ"ל שני בני-ערובה: קצין-ביון בריטי, המיג'ור קולינס, שהוצא מביתו ברחוב ממילא בירושלים על-ידי שלושה צעירים נושאי תת-מיקלעים, והובל לבונקר בשכר נת גיבעת-שאלו, ונשיא בית-המשפט ה מחווי בתל-אביב, ראלף ויגדה, שנלקח על ידי שני צעירים מוויניגים מתוך אולם המישפטים ברחוב יהודה הלוי, במהלכו של דיון מישפטי. אשופט, עושה גלימה וחובש פאה-נוכרית, הובל לבונקר ברמת-גן. הי שניים שוחררו מאוחר יותר, מבלי שאונה להם כל רע. אך שיחרורם לא מנע את הוצאתו להורג של גרונר, שסרב להגיש ערעור, חרף בקשותיהם של אישים אמרי קאים — ביניהם חברי-קונגרס וסנטורים, ומי שהיה סגן הנשיא, הנרי וואלאס — להמתיק את דינו.

גרונר ועוד שלושה אנשי אצ"ל שני דונו למות — דרונר, אלקחי וקשאני (ראה להלן) — הועברו כמפתיע מכלא ירושלים לכלא עכו. ב-16 באפריל 1947, בשעה ארבע לפנות בוקר, הם הובלו לתא הגרדום והוצאו להורג בתלייה בזה אחר זה, כשהם שרים את התיקווה.

במיכתבו האחרון אל מפקד האצ"ל, מנחם בגין, כתב גרונר: „אני כותב את השורת האלה 48 שעות לפני שנוגשינו עומים דים להוציא לפועל את רציחתם, ובשעות אלה אין משקרים. והגני נשבע, שאילו היי תה לי הברירה להתחיל מחדש, הייתי בור חר באותה הדרך שהלכתי בה, בלי להתיי חשב בתוצאות האפשריות שבשבילי.“

למות בכבוד, כיאה לעברים

ה מרוז שהורבק בחוצות הערים, ביי לילות הקרים של דצמבר 1946, נשא את הכותרת „אזהרה“ מתחת לסמל הי אצ"ל — יד אוחזת ברובה, על רקע מפת הארץ משני צדי הירדן — נאמר: חייל עברי, שנפל בשבי האויב, „דון“ על-ידי „בית-דין“ של צבא הכיבוש הבריטי למלקות. אנו מהירים את ממי שלת הדיכוי מפני הוצאה לפועל של עוי נש משפיל זה.

אם הוא יוצא אל הפועל, יומל אותו עונש על קציני הצבא הבריטי, כל אחד מהם יהיה עלול ללקות 18 מלקות.

כמה ימים לאחר מכן, ב-29 בדצמבר, אותחו חיילים בריטיים לנוסעי מכונית ש חלפה על פניהם, ליד מישטרת כפר-סבא, לעצור. המכונית הנבירה את מהירותה וחמקה מפניהם. אולם כאשר הגיעה לצומת הדרכים לוד-בית-דגן, נתקלה במחסום תייל דוקרני. על המכונית נפתחה אש והיא הוקר פה על-ידי צנחנים בריטיים. בידי נוסעיה נמצאו כלי-נשק ושוטים עשויים מעור. אבי רהם מזרחי, שנפצע מן היריות, הוספרד מארבעת חבריו ומת כעבור זמן קצר. הארר בעה הועברו למכונית משורינית, ואחרי שי הורכו באכזריות במשך שעות רבות, הובלו לבית-הסוהר המרכזי בירושלים.

בבית-הדין הצבאי בירושלים הצהירו, כי לא ישתתפו במהלך המישפט. הם כפרו ביי סמכותו של בית-הדין וסירבו אפילו לחי קור אחד מתוך תריסר עדי התביעה. טעני תם הייתה, כי הם שבו-י-מילחמה. הצעיר שבחבורה, חיים גולובסקי, נידון למאסר (המשך בעמוד 52)

(המשך מעמוד 17)
אותם על פשעיהם? חוק זה עדיין אינו כתוב בשום ספר חוקים, אך הוא כתוב בליבנו. על כן אנוסים היינו לקחת את הי צדק לדינו.“

החליפה היפה

ד יווה אחד העיתונאים שסקר את המישפט: „הכל ציפו לראות שני פושי עים נכא-ירוח, המודים על פישעם ומבקר שים רחמים. והנה הם מופיעים, שני הצעירי רים העיברים, מוקפים שרשרת בלשים גברתיים, כשהם זקופים, גאים, שקטים ובוטחים. עמידתם אמיצה וגובלת לעתים בשחצנות מלגלגת.“

מי היו שני הצעירים שעלו לגרדום כשירת התיקווה בפייהם ושעוררו הערצה גם ברגעיהם האחרונים, אפילו בלב האבן של התליין?

בית-צורי, שהיה בן 23 כשנכרך חבל התלייה סביב צווארו, נולד בתל-אביב כבן למישפחה ותיקה בארץ. אביו הגיע לארץ בתחילת המאה ואילו אמו נולדה במישפחה ספרדית, שהיתה מעורה בארץ מדור רי דורות.

אליהו, שהעברית שבפיו היתה רהוטה, ידע גם צרפתית, איטלקית, ספרדית, אנגי לית וערבית. כשהיה בן 19 נרשם כסטור דנט באוניברסיטה העברית בירושלים (מינקס החבר שלו באגודת הסטודנטים נושא את המיספר 1846), אך בגלל סירובו להתגייס לצבא הבריטי נאלץ לנטוש את ספסל הלימודים ולהתפרנס למחייתו כמודד. אליהו השני, חכים, היה בן 20 בלבד כשהוצא להורג. הוא נולד בבירות, לבנון, והיה בן שבע כשעלתה מישפחתו לארץ.

הוא לא ידע מחסור מעודו, הכסף היה מצוי תמיד בכיסו, לבושה היה הדור ומגונדר הוא הירבה לבלות במסיבות, בבתי-קפה ובבתי-קולנוע. אך משהו הטרידו, בליבו פנימה, והוא נמשך למחתרת. בעיצומה של מילחמת-העולם השנייה הת גייס חכים לצבא הבריטי, כמה מחבריו סברו אז, כי עשה זאת בלחץ המישפחה, שרצתה להרחיקו מחבריו המסוכנים. אך דבר לא מנע בעדו מלהצטרף ללח"י. את חברו לנשק ולגרדום הכיר חכים רק על אדמת מצריים. קודם לכן לא התראו הי שניים מעולם.

עם עלות השחר, ב-23 במארס 1945, הור פיע סגן הרבי-הראשי של יהודי מצריים בתאיהם של שני-אליהו. הוא בא לבשר רם כי עוד שעה קלה ייתלו. אמר בית צורי לרב: „הפתעת אותי במיקצת, אך אין דבר — מן היום שהצטרפתי לתנועה הלוחמת הייתי מוכן לכך.“ כשהולבשו הי שניים בבגדים האדומים, ביגדי המוצאים להורג, אמר חכים: „זוהי החליפה היפה ביותר שלבשתי אי פעם בחיי.“

מאוחר יותר סיפר התליין המצרי לעיר תונאי: „זוהי התלייה הראשונה בעשרים שנה, שגרמה לי להרגיש כי אני פושע בשל מה שעשיתי. זוהי הפעם הראשונה שהתרגשתי. הם ראו שאני רועד ואמרו לי: אל תפחד, אנו יודעים כי אתה רק ממלא את תפקידך...“

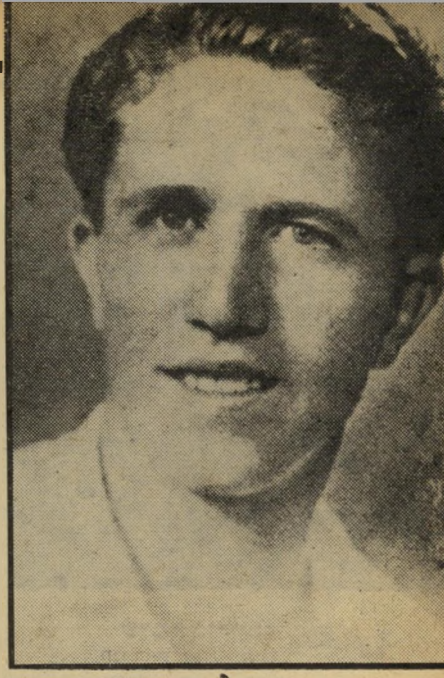
שופט עם גלימה בבונקר

ח כונית עמוסת אסירים ערביים, שלוותה על-ידי אנשי-צבא בריטיים, חדרה באחד מימי הקיץ של שנת 1946 אל תחנת המישטרה המבוצרת ברמת-גן, על אם הדרך הראשית מתל-אביב לפתח-תיקווה.

השמש עמדה ברומ הרקיע, ובכביש הי ראשי התנהלה התחבורה כסדורה, עד שי הדי יריות והתפוצצויות בקעו מבניין הי מישטרה החוצה. חיש מהר התברר, כי גם האסירים הערביים וגם החיילים הבריטיים היו אנשי האצ"ל, כ-40 במיספר, שבאו להחרים נשק בריטי ולהעבירו למח סנים הסודיים של המחתרת.

אחד הלוחמים — שהיה אחראי ליחידת ה-„סבלים“, שנועדה להטעין את הנשק הי מוחרם — נתפס על-ידי הבריטים כשהיה מוטל בתעלה, ליד הגדר הצפונית של התחנה, פצוע וזבדום. הלסת שלו היתה מרוסקת. בידו היה אקדח עטון. הוא ניסה לכוונו אל עבר מפקח-מישטרה אנגי לי, אך כוחותיו לא עמדו לו. זה היה דב גרונר, לוחם מנוסה בן 34, שמאחוריו שיי רות קרבי בצבא הבריטי בימי מילחמת העולם השנייה.

דב, שנולד בדצמבר 1912 בעיירה ההוגי גרית ששורדה, למד בצעירותו בחדר ובישיבה. אחרי-כך השתלם בלימודי הנ

מרדכי אקחי
„נדע למות בכבוד“

אליעזר קשאני
„צריך לחשוב על האומה“

יחיאל דרזנר
„מרדנו בשילטונכם“

משה ברזני
„בתליות לא תפחידונו“